

ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАТЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ ПРАВознавчих ПРедметів У Професійно-технічному навчальному закладі

Василина С.І.

Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Львівській області

У статті проаналізовано психолого-педагогічне розуміння проблеми і обґрунтовано необхідність використання психологічних знань при викладанні правознавчих дисциплін в професійно-технічних навчальних закладах.

Ключові слова: психологічні знання, знання, правова підготовка, мотивація, інтерактивні методи навчання, професійно-технічний навчальний заклад.

Постановка проблеми. В епоху державного і духовного відродження України пріоритетна роль належить високоосвіченим людям. Правова підготовка кожної окремої особистості веде до створення культурного, соціально активного й законотворчого суспільства. Недаремно в сучасному українському суспільстві, правова підготовка і правове виховання стає загальнодержавним завданням, оскільки показники якості правової освіти громадян впливають на розвиток країни, для встановлення правової держави. Особливо важливого значення набуває правова підготовка учнів професійно-технічних навчальних закладів – майбутніх кваліфікованих робітників, задля утвердження у їх свідомості поваги до права, вироблення вміння його застосування на практиці, в різних життєвих ситуаціях і трудовій діяльності.

Правова освіта покликана забезпечити правову соціалізацію особи через систему правових знань і розвиток правового мислення, формування ставлення молоді до правових норм як внутрішньої цінності. Процес формування правових знань у учнів за оцінкою О.П. Дзюбань передбачає свідоме сприйняття та засвоєння ними як особистісних цінностей, так і втілення їх у правову поведінку [4, с. 66-68].

Оволодіння молоддю необхідним обсягом правових знань у нерозривному зв'язку з системою моральних цінностей, естетичних смаків, етичних правил поведінки є запорукою виховання правослухняної особистості, яка дотримується норм права і знає свої обов'язки [2, с. 92].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових працях педагогів і психологів чільне місце посідають питання, пов'язані з формуванням ціннісних орієнтацій старшокласників у процесі вивчення правознавства (Г. Балл, І. Матвієнко, О. Пометун, С. Шандрук); підготовкою викладачів правознавства для освітньої галузі (Б. Андрусишиним); формуванням уявлень у підлітків про права та обов'язки (І. Васильківською, В. Вітвицькою, С. Керенком); вивченням особливостей розвитку особистості учнів (А. Алексюк, Б. Ананьєв, В. Лісовський, С. Самигін); психологічної підготовки майбутніх педагогів (Є. Ісаєв, С. Пазухіна, Є. Клімов); наголошується необхідність створення психологічних умов формування правосвідомості учнів, потреба використання інноваційних педагогічних технологій (В. Кондратенко, В. Моляко, Л. Одерій, В. Оржеховська, В. Орлов, С. Сисоєва, Н. Ткачова, В. Якубовський).

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте далеко не всі питання висвітлені вченими в достатній мірі. Зокрема це стосується використання психологічних знань при викладанні правознавчих предметів.

Метою статті є дослідити застосування психологічних знань при викладанні правознавчих пред-

метів, за допомогою використання мотивації, як інтересу до предмета, та інтерактивних методів навчання, як однієї з умов розвитку особистості учня.

Виклад основного матеріалу. Зосередженість на розвитку особистості – це пріоритетна мета всього освітнього процесу, яка передбачає становлення особливого виду професійної позиції викладача – особистісно орієнтованої. Російський дослідник В. Альошин виділяє такі домінуючі критерії цієї позиції, як:

- ставлення до розвитку людини як до цінності, мети та змісту освіти;
- оптимістичний позитивний погляд на розвиток учня, віра в нього;
- емпатично-толерантна взаємодія з учнем, прийняття його таким, який він є;
- налаштованість на діалог, співпрацю, суб'єкт – суб'єктні відносини та демократичний стиль спілкування [4, с. 24].

Зрозуміти та пояснити поведінку людини, а також передбачити її наслідки, дозволяє нам психологія особистості як наука. Такі знання допомагають педагогові орієнтуватися в особистісній організації пізнавальних процесів і адаптувати навчальний процес, краще зрозуміти емоційний світ і мотиви учнів, сприятимуть виробленню у викладача таких необхідно важливих рис, як доброзичливість, повага до молодих людей, до їхнього прагнення навчатися, уважне ставлення до їхньої ініціативи, тактовність у спілкуванні, послідовна та постійна вимогливість, терплячість до помилок, готовність допомогти тощо. Психологічні знання допомагають викладачеві виробити позитивну «Я-концепцію», створити комфортні умови саморозвитку та розвитку особистості кожного окремого учня.

Знання – особлива форма духовного засвоєння результатів пізнання, процесу відображення дійсності, яка характеризується усвідомленням їх істинності. Виражаються знання у поняттях, судженнях, умовиводах, концепціях, теоріях. Знання виконують важливі соціальні функції: а) матеріалізується в певні технічні пристрої, технологічні процеси і, таким чином, служить виробництву; б) перетворюється на переконання і є керівництвом до практичної дії.

Знання, які передаються шляхом цілеспрямованого навчання, мають бути насамперед строго науковими. Невід'ємними якостями справжніх знань є їх систематичність, усвідомленість, осмисленість.

Знання, виступають складовою світогляду людини, значною мірою визначають її ставлення до дійсності, моральні погляди і переконання, вольові риси особистості, характер. Вони є необхідною умовою розвитку здібностей, обдарувань [5, с. 137].

Психологічний досвід засвідчує, що знання стають дієвими за умови розвитку ціннісно-смысле-

вого ставлення до них, тобто за умови, що знання стануть цінним засобом провідного виду діяльності педагога [6, с. 4]. Тому слід відзначити, що ціннісно-сміслові ставлення до психологічного знання є невід'ємним компонентом педагогічної позиції викладача. У дослідженні сучасних російських науковців Е. Ісаєвої та С. Пазухіної виділено три етапи формування ціннісно-сміслового ставлення:

1. Виникнення особистісного смислу. Це етап, на якому людина має визначити значення психологічного знання для себе.

2. Власне життя особистісного смислу в індивідуальній свідомості людини. На цьому етапі раніше набутий смисловий досвід, тобто знання, фіксується у свідомості, отримуючи можливість актуалізуватися у нових діях.

3. Екстеріоризація ціннісно-сміслового ставлення у практичній діяльності. Це етап «руху» особистісного смислу від індивідуальної свідомості людини до продуктів її діяльності. Також зазначені дослідники розрізняють чотири типи ставлення педагогів до психологічного знання:

– **формально-навчальне**, тобто людина користується життєвими психологічними знаннями та установками і не володіє науково обґрунтованими психологічними засобами педагогічної діяльності;

– **позитивно-аморфне** ставлення, для якого характерна поверховість знань та ситуативний інтерес до психології, а також перевага на боці життєвого досвіду, а не наукових знань;

– **позитивно-пізнавальне** ставлення, яке відзначається перевагою професійних смислів вивчення психології та визнання значущості психологічного знання для виконання педагогічної діяльності;

– власне **ціннісно-сміслові** ставлення – це свідомі, глибокі, широкі особистісні та професійні інтереси, пов'язані з вивченням психології, змістовні знання та здатність застосувати їх на практиці [6, с. 9].

Ставлення викладача до психологічного знання залежить від його особистого досвіду, якого він набуває у процесі професійного становлення.

На думку В. Кузнецова, інтегральною характеристикою складності права є: інформаційна складність будь-якої правової системи, що виражає кількість та складність права. Вона характеризує труднощі викладання права для викладачів [7, с. 125].

Кожен раз викладач шукає шляхи і засоби урізноманітнення уроків, підвищення їх ефективності. Продуктивність праці забезпечується такими психологічними факторами:

– Мотивація (інтерес до предмета);
– Лідерство (в середині групи);
– Міжособистісні відносини (налаштування на отримання результату);
– Організаційна динаміка (сприятлива атмосфера на уроці);

– Ціль (отримання знань);
– Спількування (обговорення).

Ефективність будь-якої діяльності, а навчальної чи не найбільше, залежить від стимулюючого впливу, тобто мотивації. Психологами навіть виведений закон (Йеркса-Додсона), що чим інтенсивнішою є мотивація до діяльності, тим ефективнішими є її результати, а позитивна мотивація до професійної діяльності може компенсувати недостатньо високі здібності.

Терміном «мотивація» окреслюється сукупність (система) спонукальних факторів, які детермінують активність, поведінку особистості. Водночас під мотивацією розуміється і процес створення,

формування мотивів. Проте мотивація характеризує процес стимулювання і підтримки поведінкової активності на певному рівні. Виникнення, протяжність, довготривалість і стійкість активності, поведінки, спрямованості, діяльності, припинення її після досягнення цілей, перебудова і налаштування на майбутню діяльність (події, поведінку), підвищення ефективності, – все це вимагає мотиваційного пояснення.

Спонукальна функція мотивації детермінується потребами, інтересами, мотивами, цілями, цінностями, орієнтирами та іншими причинами, місце і роль яких змінюється в процесі навчальної діяльності.

З розвитком особистості учня його активність у навчальному процесі, все більше самовизначається у домінуючому мотиві та самоструктурується діяльністю. Тобто вона сама здійснює керівництво своєю активністю, управляє своєю діяльністю. Психологи в самоуправлінні діяльністю вкладають:

· усвідомлення своєї мотиваційної сфери;
· зіставлення її з важливими життєвими перспективами та сенсом життя;
· узгодження «ієрархії» мотивів на основі внутрішніх психофізіологічних особливостей і ресурсів;
· оволодіння психологічними і дидактичними способами формування своєї мотиваційної структури;
· спроможність бути достатньо незалежним від оточення й відстоювати свою мотивацію [8, с. 3].

Визначальним аспектом мотивації професійного навчання є правильне виявлення професійних інтересів і нахилів адекватного вибору професії, які є важливими прогностичними факторами задоволення професією в майбутньому, досягнення успіхів в професійній діяльності.

Мотивація – це не лише сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які спонукають людину до діяльності, але й те, що окреслює межі і форми цієї діяльності, надає їй спрямованості, орієнтований на досягнення певної мети.

Психолого-педагогічною думкою підтверджено, що особливе значення для будь-якої навчальної діяльності має інтерес до знань і процесу їх застосування. За нашими дослідженнями сучасних проблем професійної підготовки, найбільше занепокоєння у викладачів різних навчальних закладів (90% опитаних) викликає проблема втрати інтересу учнів до навчання.

Та й самі учні впевнені, що від уміння викладача зацікавити своїм предметом залежить ефективність його вивчення. Таку думку висловили 60% опитаних учнів стосовно викладання правознавчих предметів. Причому, назване уміння викладача, як і вміння доступно пояснювати навчальний матеріал, вони визначають домінуючими, за якими послідовно слідує: знання предмета (55%), розуміння учнів (55%), уміння урізноманітнювати заняття шляхом проведення рольових і ділових ігор (50%).

Проблема інтересу до навчання завжди була в полі зору класичної педагогіки. Викладаючи навчальний предмет дидактик повинен використовувати такі засоби, які б приводили до створення стійких інтересів, а для цього: всі культурні інтереси потрібно виробляти, опираючись на природні інтереси і максимально враховуючи вікові та індивідуальні якості; навчальний курс має бути змістовим і привабливим; постійно спонукати учнів до самостійної діяльності.

Одним із важливих шляхів формування стійких, пізнавальних інтересів є забезпечення привабливості і змістовності навчального предмета, розуміння значення матеріалу, що вивчається для життя, для майбутньої професійної діяльності. Се-

ред різноманітності інтересів необхідно виділяти і враховувати домінуючі. Оскільки у сфері професійної мотивації важлива роль належить позитивному ставленню до професії, то саме на інтересі до обраної професії ґрунтується мотивація теоретичного навчання в учнів професійно-технічних навчальних закладів. Саме тому в процесі професійної підготовки важливо постійно діагностувати ставлення учнів до обраної професії за такою схемою:

1) задоволення професією;

2) динаміка задоволення професією від курсу до курсу;

3) виявлення факторів, які впливають на формування задоволення професією (соціально-психологічних, психолого-педагогічних, диференційовано-психологічних, в тому числі вікових, статевих);

4) окреслення системи ієрархії мотивів, які визначають позитивне чи негативне ставлення до обраної професії.

Таким чином, успішність професійного навчання, а в майбутньому професійної діяльності, зумовлюється мотивами вибору професії. Саме тому важливим аспектом мотивації професійної підготовки є діагностика професійних інтересів і нахилів, формування позитивного ставлення до обраної професії в процесі навчання.

Професіоналізм педагога полягає в умінні, опираючись на власну ерудицію, інтуїцію, використовуючи педагогічні і психологічні прийоми і методи, та, враховуючи рівень попередньої правової підготовки учнів, зацікавлювати і спонукати їх до постійного цілеспрямованого і, головне, активного навчання. На перший план постають інтелектуальні мотиви, тобто спонукання до отримання знань (умінь і навичок) з предмету, не задля оцінки, як це було при шкільному навчанні, а для того, щоб використовувати їх у життєдіяльності, професійному розвитку. Не втрачає значення і емоційна мотивація: зацікавлення самим процесом викладання предмету, спілкування з викладачем і учнями-ровесниками, робота над літературними джерелами, участь в дискусіях, виконанні різноманітних завдань творчого характеру. Звичайно ж для учнів має значення одержання оцінки з предмету, однак, утилітарний мотив, який пов'язаний не з інтересом до навчального предмету, а, можливо, з чистолубством (ще зі школи укорінена звичка «бути передовим учнем»), небажання засмутити близьких, за всяку ціну отримати хороший диплом, заради майбутньої кар'єри [3, с. 85].

Оскільки право відноситься до області стосунків (регулює стосунки між людьми), то в процесі його викладання центральне місце належить взаємодії викладача з учнями та реалізації моделей взаємодії у правовому полі життєдіяльності.

Взаємодія – це безпосередня міжособистісна комунікація. Важлива особливість міжособистісної комунікації – здатність людини «приймати роль іншого», уявляти як його сприймає співрозмовник і відповідно інтерпретувати ситуацію та конструювати власні дії.

Інтерактивний процес – це цілеспрямована взаємодія і взаємовплив учасників педагогічного процесу.

Успіх у спілкуванні досягається не лише через взаєморозуміння, але завдяки емоційному позитивному ставленню один до одного (атракції).

Ознаки інтерактивного процесу:

- висока інтенсивність комунікації

- змінність і різноманітність форм і способів діяльності

- зміна станів учасників

- цілеспрямована рефлексія учасниками власної діяльності і взаємодії

Метою інтерактивного педагогічного процесу є розвиток особистості учня і педагога. Інтерактивні методи спрямовані на створення оптимальних умов розвитку учасників педагогічного процесу і на удосконалення моделей поведінки учасників педагогічного процесу.

Інтерактивні методи – це способи діяльності педагога й учнів з організації взаємодії між собою і міжсуб'єктної взаємодії педагогічного процесу для створення оптимальних умов розвитку.

Ознаки інтерактивної педагогічної взаємодії: монолог; діалог; мислєдіяльність; творення нового змісту; міжсуб'єктні стосунки; свобода вибору; ситуація успіху; позитивність, оптимістичність оцінювання, рефлексія.

Інтерактивна педагогічна взаємодія характеризується комплексом ознак, що суттєво відрізняють від устаєленого традиційного впливу. Традиційна педагогічна взаємодія спрямована на виконання обов'язкової програми, трансляцію знань, формування умінь і навичок, визначених способів діяльності і поведінки.

Інтерактивна педагогічна взаємодія спрямована на досягнення єдиної мети через реалізацію інтересів і потреб кожного учасника шляхом планування, контролю, корекції і координації їх дій, різноманітності форм і способів діяльності, забезпечення співробітництва у міжособистісних стосунках.

До найпоширеніших методів інтерактивної взаємодії відносимо:

1. *Методи створення сприятливої атмосфери*, організації, які стимулюють «комунікативну атаку», організацію педагогом спільної діяльності для оперативного включення кожного учасника педагогічного процесу у взаємодію, для їх самоактуалізації, конструктивної адаптації до відповідної педагогічної ситуації.

2. *Методи обміну діяльністю*, які передбачають поєднання групової та індивідуальної роботи учасників педагогічної взаємодії, спільну активність педагогічного процесу, тісну кореляцію діяльності педагогів і учнів.

3. *Методи мислєннєвої діяльності* створюють атмосферу сприятливу для взаємодії, сприяють мобілізації творчого потенціалу учнів і водночас – стимулюють активну мислєннєву діяльність, усвідомлений вибір виконання різних мислєннєвих операцій.

4. *Методи творення сенсів* провідною функцією яких є творення учнями свого індивідуального сенсу про правові явища, проблеми, обмін цими сенсами, розробка учасниками педагогічної взаємодії нового змісту юридично-правових процесів.

Педагогічна взаємодія під час навчального процесу розпочинається зі створення сприятливої атмосфери спільної навчальної діяльності, яка сприятиме формуванню позитивної мотивації, розвитку позитивних емоцій і почуттів учасників такої взаємодії.

Правознавчі предмети відносяться до циклу соціально-гуманітарних предметів, а його найвиразніша специфіка виявляється в тому, що право (що є предметом вивчення курсу) зорієнтоване не стільки на описування і пояснення соціального життя, скільки на його організацію і впорядкування. Оскільки, майже всі сфери трудової діяльності орієнтовані на соціальний розвиток в умовах ринку, та потребують працівників, які б поєднували високу кваліфікацію з уміннями якісно і результативно надавати послуги замовникам, презентувати

себе і свою продукцію, легко встановлювати комунікацію з клієнтами.

Таким чином, використання в процесі викладання правознавчих предметів методів створення сприятливої атмосфери і організації комунікації відповідає вимогам професійно спрямованого навчання.

Процесуальною основою цих методів є «комуникативна атака», яку організовує педагог для оперативного включення учнів у спільну діяльність, у взаємодію.

Наведемо варіанти використання таких методів:
Метод «Закінчи фразу»

Мета – оперативне включення учнів у діяльність, взаємодія, створення сприятливої атмосфери, встановлення комунікації.

Порядок реалізації методу:

1. Педагог пояснює умови реалізації методу: закінчити розпочату ним фразу без попередньої підготовки.

2. Педагог пропонує продовжити фразу «Я прийшов(ла) на сьогоднішній урок, щоб...», «Чи знаєте ви, що...», «Чи відомо вам...», «А ще я хочу сказати...», «Якби я був(ла) директором навчального закладу...»

3. Кожен учень по чергово повторює початок фрази і пропонує свій варіант її продовження.

4. Підсумок реалізації методу підводить педагог, пропонуючи свій варіант завершення фрази.

Метод «Комплімент»

Мета – створення сприятливої атмосфери, встановлення комунікації, організація взаємодії учасників для їх розвитку, оперативне включення в діяльність.

Порядок реалізації методу:

1. Педагог пояснює сутність методу: кожен учень говорить комплімент сусідові як особистості (його якості, зовнішність, ставлення до інших, до навчальної діяльності і т. п.).

2. Педагог робить комплімент першим одному з учнів.

3. Учні по чергово говорять компліменти один одному.

4. Останній із учасників говорить комплімент викладачу.

5. Організується рефлексія (чи змінився настрій і як?; від чого залежало зміна стану?; наскільки ефективною була взаємодія?).

Згідно з висновками психологів успіх у спілкуванні залежить не тільки від змісту думок, висловлених співрозмовниками, але, в більшій мірі, настільки приємною є атмосфера для спілкування: не що, а як ми говоримо. Емоційне ставлення співрозмовників один до одного під час спілкування у психології називається атракцією. Саме забезпечення позитивного свідомого та підсвідомого ставлення учнів до викладача і, навпаки, є важливою умовою успішного використання перерахованих методів. Психологами розроблені прийоми для забезпечення атракції:

- звертайтеся до співрозмовника, називаючи його ім'я;

- не скупіться на усмішку, що засвідчує ваше ставлення до учнів;

- стежте за своїми жестами, щоб вони були не вимушеними, стриманими і доцільними і виражали почуття довіри, відкритості, щирості;

- візуальний контакт (фіксований один на одному) не лише засвідчує зацікавленість партнером і зосередженість на тому, про що він говорить, але й виконує функцію емоційного живлення. Відкри-

тий, природний доброзичливий погляд важливий не лише для встановлення взаємодії, але й для задоволення емоційних потреб.

• роблячи комплімент намагайтеся не дуже перебільшувати позитивну оцінку, не вставляти критичні зауваження, не допускайте двозначності, враховуйте власну думку співрозмовника про себе.

Висновки і пропозиції. На нашу думку, звернення викладача до цієї групи методів при викладанні правознавчих предметів є об'єктивно важливим тому, що правове регулювання відносин у значній мірі залежить від комуникативної культури суб'єктів правовідносин. Тобто використання цих методів забезпечує створення необхідної емоційної атмосфери, яка сприяє кращому осмисленню і засвоєнню складного знаннєвого матеріалу з правознавчих дисциплін.

У практиці вивчення правознавчих предметів набувають поширення впровадження тренінгових форм навчання з використанням різних інтерактивних методів. Інтерактивні методи найбільше відповідають особистісно орієнтованому підходу до навчання. Викладач при такому підході виступає найчастіше в ролі координатора процесу навчання, лідера групи, помічника, диригента, каталізатора спілкування і створення умов для виявлення ініціативи з боку учнів.

Інтерактивні методи, як правило, передбачають моделювання реальних життєвих ситуацій, спільне розв'язання проблем. Тим самим інтерактивні методи сприяють формуванню навичок і умінь, виробленню цінностей, створюють атмосферу співробітництва, дозволяють педагогу бути справжнім лідером, а не ментором – адміністратором. При такій атмосфері учні цілісно сприймають сенс права – не лише через інформацію, але через почуття і дії.

Оскільки, як було вище зазначено, результатом викладання повинно бути міцне засвоєння знань, що перетворюються на переконання, то викладачі можуть використовувати такі творчі підходи для здійснення цієї мети:

- проблемний виклад навчального матеріалу, де використовуються суперечності, які є між науковим і суто життєвим розумінням норм права. Наприклад, постановка проблемних запитань;

- тематичне інформування з питань права на початку уроку;

- використання на уроці логічних завдань, прикладами яких можуть бути преса або художня література;

- розв'язування правових задач, що передбачає умовне залучення учнів до правових ситуацій з усією їх складністю і суперечністю. Такий підхід може сприяти залученню інформації з додаткової літератури, розвитку самостійного мислення.

Осмислити і зрозуміти сенс права, зробити правознавчі дисципліни привабливими для вивчення і розуміння їх ролі, потребу використання у фаховій діяльності, допоможуть пошуки засобів донесення їх до свідомості учнів доступними способами. Особливо це є актуальним у наш час, коли постійно відбувається нарощування інформації, розширення інформаційного поля, зростає потреба емоційно-образного оформлення комунікаційних засобів. При цьому важливо, щоб учні навчилися орієнтуватися в соціальній спрямованості правових установок, співвідносити правові норми з моральними постулатами суспільства і долати вірус правового нігілізму особистості.

Список літератури:

1. Алешин В. Н. Личностно-ориентированная позиция педагога как условие гуманистического развития образования / В.Н. Алешин // Развитие образования: история и современность. – СПб., 2002. – С. 23-25.
2. Бойко Д. Формування правової культури учнів у процесі навчання / Д. Бойко // Горизонти образования: Научно-методический журнал: Севастопольский институт последипломного образования. – Севастополь. – 2003. – № 4. – С. 90-94.
3. Дегтярьова Г.С., Василина С.І. Професійно спрямоване викладання предмета «Основи правових знань» в професійно-технічних навчальних закладах : метод. посіб. / Г.С. Дегтярьова, С.І. Василина // – Львів: Вид. Ставропігійського ПЛ. 2010. – 140 с.
4. Дзьобань О.П. До питання про місце правового виховання в сучасному українському суспільстві / О.П. Дзьобань // Правова культура і громадянське суспільство в Україні: стан і перспективи розвитку: Матеріали міжнародної наукової конференції, м. Харків, 12 жовтня 2007 р. – Х.: Право, 2007. – 216 с.
5. Знання // Професійна освіта: Словник: Навч. посіб. / Уклад. С.У. Гончаренко та ін.; За ред. Н.Г. Ничкало. – К.: Вища школа, 2000. – С. 249.
6. Исаев Е.И., Пазухина С.В. Формирование ценностносмыслового отношения к психологии у будущих педагогов / Е.И. Исаев, С.В. Пазухина // Вопросы психологии. – 2004. – № 5. – С. 3-11.
7. Кузнецов В.І. Філософія права. Історія та сучасність: Навчальний посібник. – К.: ВД «Стилос»: ПЦ «Домінант», 2003. – 332 с.
8. Шаповал Т. Розвиток індивідуальності й мотиви учіння в старшому шкільному віці/ Т. Шаповал // Психолог, К. – 2005. – № 1. – С. 3-7.

Василина С.І.

Учебно-методический центр профессионально-технического образования в Львовской области

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ЗНАНИЙ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ПРАВОВЕДЧЕСКИХ ПРЕДМЕТОВ В ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

Аннотация

В статье проанализированы психолого-педагогическое понимание проблемы и обоснована необходимость использования психологических знаний при преподавании правоведческих дисциплин в профессионально-технических учебных заведениях.

Ключевые слова: психологические знания, знания, правовая подготовка, мотивация, интерактивные методы обучения, профессионально-техническое учебное заведение.

Vasilina S.I.

Educational and Methodological Center for Vocational Education in Lviv region

USE OF PSYCHOLOGICAL KNOWLEDGE IN TEACHING JURISPRUDENTIAL SUBJECTS IN VOCATIONAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Summary

This article analyzes the psychological-pedagogical understanding of the problem and the necessity of the use of psychological knowledge in teaching jurisprudential subjects in vocational education technical.

Keywords: psychological knowledge, knowledge, legal training, motivation, interactive teaching methods, vocational and technical schools.